

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.86>

УДК 33. 330.3:368

*М. Д. Абрамов,
аспірант, Український державний університет науки і технологій
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-7311-5474>*

РОЛЬ КОМПЛЕКСНОЇ ДІАГНОСТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*М. Abramov,
Postgraduate student, Ukrainian State University of Science and Technologies*

THE SIGNIFICANCE OF COMPREHENSIVE DIAGNOSTICS IN ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF INSURANCE COMPANIES DURING TIMES OF WAR IN UKRAINE

У статті досліджено сутність комплексної діагностики в забезпеченні економічної безпеки страхових компаній. У статті надається детальна характеристика комплексної діагностики, включаючи об'єкт та суб'єкт діагностики, розглядаються завдання, методи та прийоми проведення діагностики, а також її вплив на прийняття управлінських рішень та досягнення бізнес-цілей страхових компаній. Розглядаються особливості застосування принципів організації та функціонування комплексної діагностики для забезпечення економічної безпеки страхових компаній під час воєнного стану в країні. Обґрунтовано, що проведення комплексної

діагностики для забезпечення економічної безпеки сприятиме покращенню якості послуг страхових компаній, збільшенню їхньої привабливості для клієнтів та інвесторів, а також зміцненню їхньої позиції на ринку навіть в умовах несприятливих економічних умов, а саме в умовах воєнного стану в країні.

The modern insurance market in Ukraine is facing numerous external threats that significantly impact its stability and development, namely: an economic downturn due to COVID-19; depreciation of the national currency and currency exchange rate instability; loss of trust from clients and investors; decline in population income; deficiencies in the organization of state regulation; a state of war in the country (a state of war poses a serious threat to the insurance market as instability and risks associated with it can undermine the operation of insurance companies, their financial stability, and their ability to provide services). Additionally, internal threats negatively affect the insurance market in Ukraine, including: liquidity and solvency issues; low capital adequacy levels; low asset quality; most insurance companies in the country operate without a clear development strategy and business model; low risk management and corporate governance levels. Due to the onset of war, some insurance companies in Ukraine were forced to cease their operations in the insurance market, as both internal and external risks associated with the state of war began to transform into a general risk - a threat to their financial stability.

The article explores the essence of comprehensive diagnostics in ensuring the economic security of insurance companies. It provides a detailed characterization of comprehensive diagnostics, including the object and subject of diagnostics, tasks, methods, and techniques of diagnostics, as well as its impact on managerial decision-making and the achievement of business goals of insurance companies. The peculiarities of applying the principles of organization and functioning of comprehensive diagnostics to ensure the economic security of insurance companies during a state of war in the country are discussed. It is argued that conducting comprehensive diagnostics to ensure economic security will contribute to improving the quality of services provided by insurance companies, increasing their

attractiveness to clients and investors, as well as strengthening their position in the market even in adverse economic conditions, specifically during a state of war in the country.

Ключові слова: *економічна безпека, страховий ринок, страхова компанія, воєнний стан, обмежені економічні ресурси, комплексна діагностика, методи комплексної діагностики, управлінські рішення.*

Keywords: *economic security, insurance market, insurance company, state of war, limited economic resources, comprehensive diagnosis methods, management decisions.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проведення комплексної діагностики для забезпечення економічної безпеки страхових компаній має велике значення, особливо в умовах воєнного стану. Перш за все, це дозволить ідентифікувати потенційні ризики, які можуть виникнути внаслідок військових дій та геополітичних турбулентностей. Аналізуючи ризики, страхові компанії можуть приймати передбачувані заходи для зменшення їх впливу на фінансово-господарську діяльність, забезпечуючи стабільність та безпеку для клієнтів та інвесторів [3, 4]. Комплексна діагностика дозволяє виявити потенційні слабкі місця у фінансовій діяльності страхових компаній, і включає перегляд та реформування існуючих фінансових стратегій, розробку нових заходів з управління ризиками та розробку альтернативних моделей бізнесу, що допоможе компаніям адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Крім того, комплексна діагностика дозволяє страховим компаніям підвищити рівень прозорості та відкритості своєї діяльності, що є ключовим фактором в залученні нових клієнтів та інвесторів. В умовах несприятливих економічних умов, а саме в умовах воєнного стану, довіра стає ще важливішою, і комплексна діагностика допомагає страховим компаніям зберігати та підвищувати довіру своїх клієнтів.

Комплексна діагностика економічної безпеки дозволяє страховим компаніям реалізувати свій потенціал на ринку навіть в умовах кризи чи

конфлікту, оскільки вона надає можливість компаніям виявляти конкурентні переваги та розробляти стратегії, спрямовані на збереження та розширення їхньої позиції на ринку. Таким чином, комплексна діагностика в забезпеченні економічної безпеки страхових компаній стає ключовим інструментом для їхнього успішного функціонування та розвитку навіть у найскладніших умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню наукових та методичних засад організації та формування комплексної діагностики в забезпеченні економічної безпеки підприємств та страхових компаній присвятили праці такі вітчизняні науковці, як: Н.Ю. Гічова, М.С. Клапків, І.В. Кривов'язюк, Г.М. Пазєєва, О.В. Посилкіна, Т.В. Сак, В.С. Свірський, К.С. Світлична, О.А. Хлистун. Останні публікації та дослідження проблематики економічної безпеки та комплексної діагностики в забезпеченні економічної безпеки страхових компаній відображають зростаючий інтерес до цієї тематики як в українському, так і в світовому науковому співтоваристві. Основні напрями досліджень включають: розвиток методології комплексної діагностики; визначення ключових показників економічної безпеки страхових компаній, які найбільш точно відображають їхню фінансову стабільність, платоспроможність та ризики; аналіз впливу зовнішніх факторів на економічну безпеку страхових компаній; вивчення внутрішніх процесів управління та фінансової діяльності страхових компаній; розробку стратегій управління ризиками; адаптацію до сучасних викликів. Останні публікації та дослідження також акцентують увагу на необхідності інтеграції комплексної діагностики в загальну стратегію управління страховою компанією та визначають шляхи подальшого розвитку цього напрямку досліджень.

Ринок страхування постійно змінюється під впливом економічних, соціальних та технологічних факторів. Нові види ризиків, зміни в регулюванні та технологічні інновації створюють нові виклики для страхових компаній, що відображає потребу у подальших наукових дослідженнях та розвитку методів комплексної діагностики в забезпеченні їх економічної безпеки, які б враховували сучасні тенденції у страховій галузі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у розкритті значення та ролі комплексної діагностики в забезпеченні

економічної безпеки страхових компаній в умовах посиленої конкурентної боротьби та обмежених економічних ресурсів, що особливо актуально в контексті воєнного стану в країні. Обмежені економічні ресурси, спричинені воєнним конфліктом, підсилюють потребу в ефективному використанні наявних можливостей та збереженні стабільності фінансово-господарського стану страхових компаній. У таких умовах комплексна діагностика стає незамінним інструментом для визначення поточного стану та перспектив розвитку страхового сектору, а також для розроблення стратегій адаптації до складних умов економічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека страхового ринку є необхідним фактором для стабільного функціонування та прогресивного науково-технічного і соціального розвитку України. Важливо враховувати, що для ефективного функціонування країни потрібні значні фінансові ресурси, частину яких страхові компанії віддають у державний та місцевий бюджети, що сприяє розвитку економіки та забезпечує необхідні фінансові засоби для різноманітних галузей.

В умовах воєнного стану в країні, страхові компанії стають надзвичайно важливими учасниками у забезпеченні економічної стійкості, оскільки вони виступають не лише як фінансовий амортизатор, але і як ключовий елемент підтримки для майна, бізнесу та населення. Їхня роль полягає у компенсації завданих збитків та шкоди, що дозволяє стабілізувати фінансовий стан підприємств і громадян.

Український ринок страхування, безумовно, зазнає певних викликів у сучасних умовах воєнного стану. На жаль, страхування не є основною галуззю національної економіки, і його важливість порівняно з іншими секторами розглядається як «розкіш» або додатковий інструмент для мінімізації ризиків, а не як основний компонент економічної системи. Обмежені фінансові ресурси змушують споживачів страхових послуг зосереджуватися на задоволенні першочергових потреб, і саме тому питання страхування вступає на другий план. Проте, важливо відзначити, що обов'язкові види страхування, зокрема страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, залишається актуальними в умовах непередбачуваних

змін. Це пов'язано з тим, що деякі види обов'язкового страхування залишаються необхідними для забезпечення певного рівня безпеки та відповідальності в суспільстві.

На сьогодні вітчизняні страхові компанії стикаються з необхідністю створення власної системи економічної безпеки, яка повинна враховувати унікальні особливості кожної компанії та взаємодії з різними суб'єктами зовнішнього середовища. Однією з ключових характеристик цієї системи є необхідність координації інтересів та ресурсів для ефективної реакції на різні виклики і загрози, які можуть виникнути в сфері страхового бізнесу. Взаємодія між суб'єктами системи дозволяє швидко адаптуватися до змінних умов, забезпечуючи стабільність та стійкість страхової компанії протягом усього періоду її існування [1-2].

В умовах воєнного стану, система економічної безпеки страхової компанії має перед собою ряд важливих завдань: проведення аналізу стану економічної безпеки, включаючи визначення, прогнозування та систематизацію потенційних загроз; розробку та впровадження конкретних стратегій та заходів для підвищення рівня економічної безпеки; проведення системної оцінки та контролю ефективності заходів, призначених для зміцнення економічної стійкості та безпеки; постійний контроль за рівнем економічної безпеки з метою оперативного виявлення змін у загрозах.

Діагностика є ключовим елементом системи економічної безпеки страхової компанії в сучасних умовах, який включає в себе комплекс методів, процесів і принципів, спрямованих на визначення та розпізнавання негативних чи кризових явищ в діяльності компанії, їх аналіз та визначення причин виникнення, а також розробку пропозицій щодо їх усунення. В науковій літературі термін «діагностика» розглядається як співвідношення двох понять – загальної і економічної діагностики страхової компанії [5-10]. Загальну діагностику розглядають як поглиблену, що включає такі складові як економічна діагностика, функціональна діагностика, діагностика зовнішнього середовища, стратегічна діагностика та інші. Економічна діагностика, у свою чергу, є комплексом дій, що ґрунтуються на системі економічних показників з метою виявлення недоліків та переваг, ідентифікації відхилень від норм,

своєчасного захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також розроблення заходів для їх усунення [5-10].

Економічна діагностика передбачає більш детальне та комплексне дослідження з метою отримання максимально достовірної інформації про поточний стан і перспективи розвитку страхової компанії. Вчені визначають декілька ключових рис економічної діагностики, які знаходять відображення у викладених підходах:

- економічна діагностика надає досліджуваному об'єкту якісний опис і характеристику (в рамках діагностики вивчаються якісні аспекти економічного стану об'єкту, його сильні та слабкі сторони);

- економічна діагностика є системою дій, спрямованих на аналіз економічних аспектів (включає в себе дослідження різних економічних параметрів та факторів, що впливають на об'єкт дослідження);

- дослідження темпів зміни економічних показників свідчить про динамічний характер економічної діагностики (дозволяє виявити тенденції, розвиток чи зміни в економічній діяльності об'єкта та підготувати відповідні стратегії або внести відповідні корекційні заходи);

- проведення економічної діагностики дозволяє уникнути проблем та своєчасно застосовувати найбільш ефективні рішення (має за мету уникнути проблем шляхом своєчасного виявлення ризиків та застосування найбільш ефективних рішень);

- економічна діагностика може включати різні інструменти і методи, включаючи економічний аналіз (дозволяє докладно розглядати фінансові та економічні аспекти об'єкта, виявляти тенденції, ризики і можливості) [5-10].

Забезпечення зростання ефективності сучасної страхової компанії вимагає комплексного аналізу та діагностики фінансово-господарської діяльності, яка повинна відповідати вимогам сучасної економічної динаміки, що, в свою чергу, надасть можливість здійснювати ефективне управління страховою компанією. Діагностичні процедури повинні включати систематичний збір, відображення, аналіз і обробку даних за різними методами в різних аспектах фінансово-господарської діяльності страхової компанії, що дозволить визначити стан кожної складової підсистеми та кожного

структурного елемента компанії, створюючи передумови для точної оцінки їхнього функціонування.

Різні концепції діагностики допомагають систематизувати та розглядати процеси управління та забезпечення економічної безпеки страхових компаній з різних точок зору, що враховує специфіку кожної з них і дозволяє науковцям та практикам вибирати підходи, які найкраще відповідають конкретним вимогам та умовам їхньої діяльності [5-10].

Сучасні концепції діагностики страхової компанії (рис. 1) взаємодіють та доповнюють одна одну, дозволяючи страховим компаніям вдосконалювати свою діяльність та забезпечувати ефективний управлінський процес.

Рис. 1. Сучасні концепції діагностики страхової компанії,
сформовано автором за джерелами [5-10]

Діагностика економічної безпеки страхової компанії є складним

процесом, що передбачає поетапне дослідження трьох взаємозалежних блоків, які взаємодіють для отримання всебічного розуміння ситуації (рис. 2).

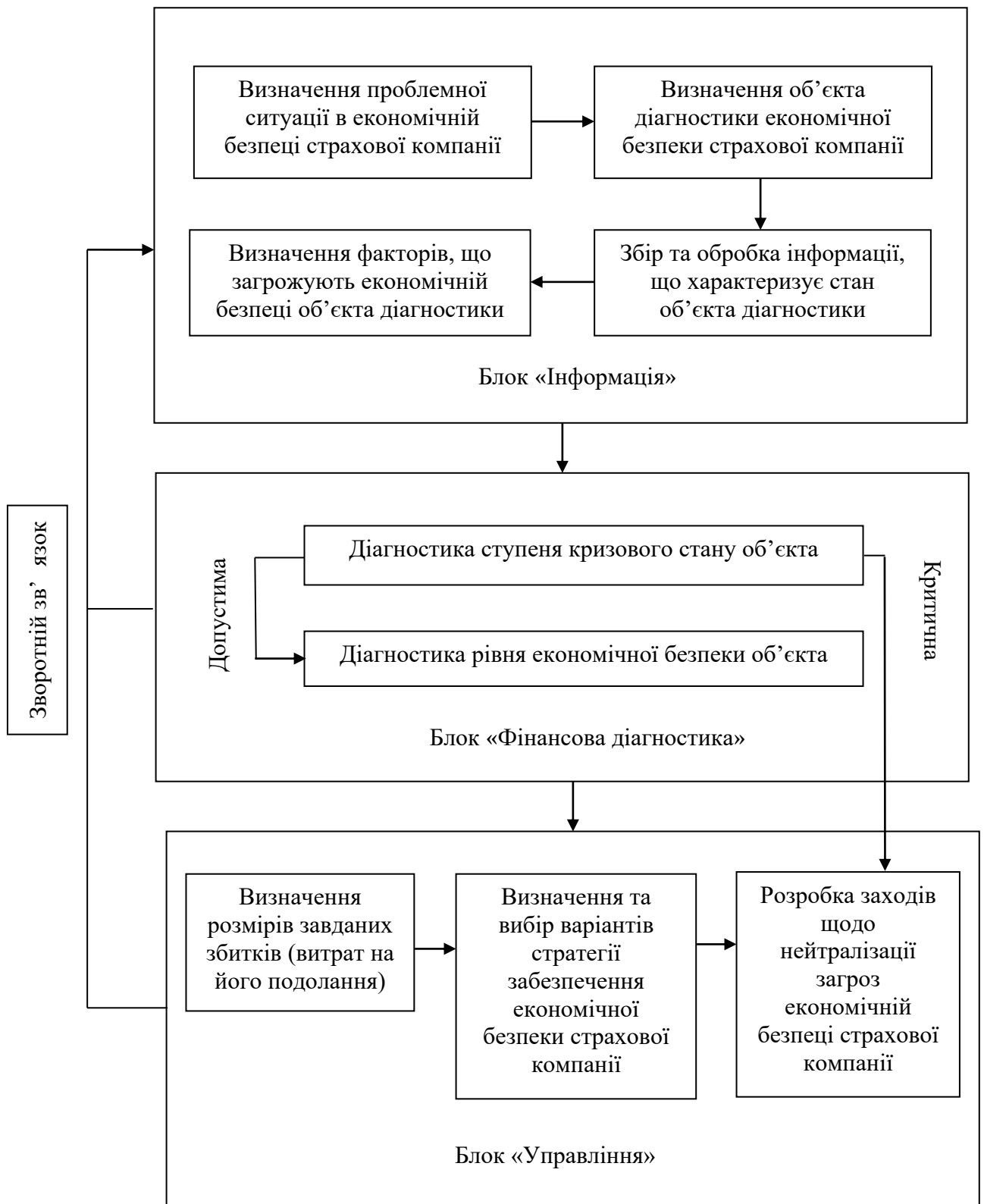

Рис. 2. Схема діагностики економічної безпеки страхової компанії,
сформовано автором

В рамках інформаційного блоку розв'язуються завдання опису

проблемної ситуації, збирання та обробка інформації, характеристика стану економічного оточення, виявлення факторів, що впливають на об'єкт діагностики. Інформаційний блок передбачає реалізацію наступних етапів: формування цільової установки та переліку проблем економічної безпеки страхової компанії; визначення періоду дослідження та формування масиву первинної інформації для розрахунку індикаторів економічної безпеки страхової компанії.

Наступний блок спрямований на фінансову діагностику, зокрема на визначення ступеня кризового стану об'єкта та потенційної загрози банкрутства як нижньої межі порушення економічної безпеки страхової компанії. Аналіз рівнів економічної безпеки та порівняння отриманих параметрів з пороговим значенням вважається деталізованою комплексною діагностикою, що вимагає більш ретельного опрацювання та використання системи методів. Під час цього етапу важливо провести аналіз фінансового стану страхової компанії, ідентифікувати можливі ризики та визначити їхні наслідки для економічної безпеки. Визначення ступеня кризового стану та потенційної загрози банкрутства дозволяє вчасно вживати заходів для уникнення серйозних проблем.

На основі результатів фінансової діагностики здійснюється перехід до блоку «Управління», де приймаються рішення різного рівня, які орієнтовані на конкретні цілі. Стратегічні рішення, прийняті на цьому етапі, спрямовані на оптимізацію бізнес-процесів, підвищення ефективності використання ресурсів, зменшення ризиків та забезпечення конкурентоспроможності компанії на ринку страхування. Керівництво формує стратегії розвитку, встановлює цілі та завдання для підрозділів страхової компанії, визначає напрямки інвестицій та ресурсів.

Неправильно виконаний діагностичний висновок може серйозно підірвати всі зусилля та надії страхової компанії на ринку в її пошуках стабільності або кращих перспектив розвитку. Завдання належного діагностичного аналізу настільки важливе, що вимагає виконання комплексу робіт з діагностики економічної безпеки, який повинен забезпечити повну оцінку діяльності страхової компанії, надати точну та достовірну узагальнену

оцінку стану її економічної безпеки та дати змогу приймати ефективні рішення для успішного перспективного функціонування. Тому важливо впроваджувати комплексну діагностику, на основі якої розробляється стратегія подальшого розвитку страхової компанії. Цей підхід не лише формує економічну безпеку страхової компанії, але також підвищує її конкурентоспроможність та адаптивність. В результаті стає можливим зробити виробничу систему більш гнучкою, забезпечити якісне виробництво страхового продукту та обслуговування споживачів на страховому ринку.

Для комплексної діагностики економічної безпеки страхової компанії використовують різні критерії, які можна класифікувати на якісні і кількісні. Якісні критерії базуються на життєво важливих інтересах системи економічної безпеки і визначаються за допомогою аналізу сукупних властивостей системи, що дозволяє робити висновки про рівень ефективності процесу забезпечення економічної безпеки. Кількісні критерії визначаються на основі виділення життєво важливих властивостей системи економічної безпеки, визначаючи мало допустимі зміни цих властивостей під впливом умов зовнішнього і внутрішнього середовища. Перевищення допустимих величин свідчить про те, що виявлені критичні точки впливу джерел внутрішньої або зовнішньої загрози суперечать існуванню та прогресивному розвитку системи економічної безпеки страхової компанії.

Для забезпечення економічної безпеки необхідно мати системний інструментарій комплексної діагностики рівня економічної безпеки та механізм подолання негативних явищ на різних етапах її розвитку. Вибір методів та інструментарію для діагностики економічної безпеки страхової компанії залежатиме від конкретного етапу: визначення цілей і об'єкта діагностики; виконання діагностики, включаючи збір та обробку інформації і проведення розрахунків; формулювання висновків і результатів діагностики; розробка заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва страхового продукту (страхової послуги) і його елементів.

Кожен етап діагностики повинен відповідати певним вимогам, таким як науковість, системність, демократичність, комплексність, конкретність, регулярність, економічність, об'єктивність і дієвість [5-10].

На рис. 3 представлена система методів комплексної діагностики економічної безпеки страхової компанії.

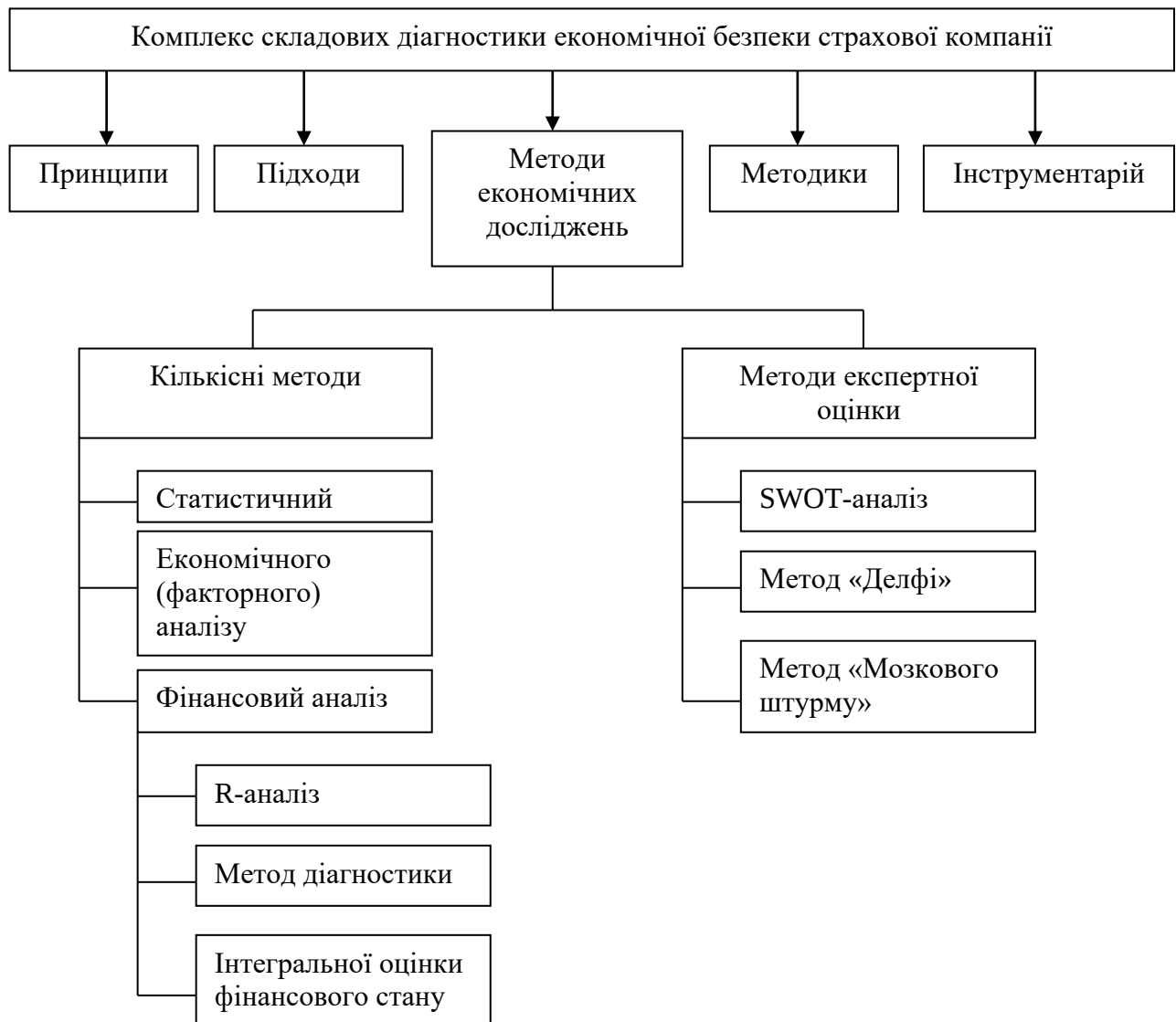

Рис. 3. Основні методи комплексної діагностики економічної безпеки страхової компанії,
сформовано автором

В умовах посиленої конкурентної боротьби та обмежених економічних ресурсів правильне використання методів комплексної діагностики страхової компанії набуває важливості, що дозволяє фахівцям (фінансовим аналітикам, актуаріям, ІТ-експертам з кібербезпеки, економістам та аналітикам ринку) надавати керівництву страхової компанії всебічний аналіз діяльності для визначення поточного стану і перспектив розвитку. Методи комплексної діагностики сприяють визначенню та реалізації стратегії розвитку,

використанню конкурентних переваг, підвищенню вартості та укріпленню ділової репутації, збільшенню фінансового потенціалу, підвищенню ефективності управління, формуванню корпоративної культури і іншого. Використання цих методів дозволяє значно скоротити час прийняття управлінських рішень і підвищити їхню економічну обґрунтованість, що стає особливо важливим в умовах стрімкого зростання обсягів інформації та зменшення її достовірності.

Таким чином, комплексна діагностика економічної безпеки страхової компанії є сукупністю взаємопов'язаних елементів, спрямованих на своєчасне виявлення та попередження зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз на забезпечення захисту діяльності страхової компанії та досягнення її бізнес-цілей.

Складовими елементами комплексної діагностики економічної безпеки є:

- об'єкт діагностики – це те, що піддається оцінці та аналізу в процесі діагностики – економічна безпека страхової компанії;
- суб'єкт діагностики – особа або група фахівців, відповідальних за проведення діагностики економічної безпеки страхової компанії;
- механізм реалізації діагностики – це сукупність принципів, методів, методик і програм дії, спрямованих на встановлення об'єктивного стану економічної безпеки страхової компанії.

Принципи організації та функціонування комплексної діагностики економічної безпеки включають:

- системність – врахування всіх аспектів та взаємозв'язків елементів економічної безпеки страхової компанії;
- безперервність – постійний моніторинг та оновлення діагностики для адаптації до змін у середовищі;
- законність – відповідність діагностичних заходів вимогам законодавства та нормативів;
- взаємодія превентивних і реактивних заходів – вживання заходів як на попередження, так і на відповідь до виявлених проблем;
- диференційованість – врахування специфіки діяльності та ризиків страхової компанії;

- взаємодія гласності й конфіденційності – забезпечення відкритості там, де це можливо, і збереження конфіденційності в важливих питаннях;
- компетентність – залучення фахівців з відповідною кваліфікацією для ефективного аналізу та розуміння ситуації;
- економічна доцільність – вибір методів та інструментів, які ефективно витрачають ресурси страхової компанії для комплексної діагностики.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, в зв'язку зі складністю та непередбачуваністю умов, що виникають під час воєнного стану, роль комплексної діагностики в забезпеченні економічної безпеки страхових компаній стає надзвичайно важливою. Комплексна діагностика дозволяє ідентифікувати ризики, оцінювати фінансову стійкість, розробляти стратегії управління ризиками та забезпечувати постійний моніторинг економічного стану, що саме допомагає страховим компаніям адаптуватися до змінних умов, зберігати свою довгострокову стійкість та ефективність у складних ситуаціях. Таким чином, комплексна діагностика є важливим інструментом для забезпечення економічної безпеки страхових компаній у складних умовах воєнного стану.

Для подальшого розвитку даного напрямку необхідно враховувати можливість впливу воєнного стану або геополітичних конфліктів на економічну безпеку страхових компаній. Оскільки такі події можуть призвести до значних змін у макроекономічному середовищі, включаючи зміни в законодавстві, ринкових умовах та ризиках, важливо враховувати ці фактори при розробці методів комплексної діагностики.

Література

1. Полторак А.С. Розвиток страхових ринків як базис забезпечення резильєнтності систем гарантування соціально-економічної безпеки регіонів. «Modern Economics», 2022. № 34. 82-89.
2. Гончаренко А.С., Зачосова Н.В., Коваль О.В. Стратегічні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки страхових компаній у контексті розвитку конкурентоспроможного ринку страхових послуг. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. 2020. Серія Економічні науки. № 2. С. 160-168. URL:

http://eprints.cdu.edu.ua/4035/1/visnik2020-2_160-168.pdf (дата звернення: 14.01.2024).

3. Клапків Л.М., Клапків Ю.М., Свірський В.С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2020. 171 с.
4. KLAPKIV, Y., & SVIRSKYI, V. (2021). Problems of functioning of the insurance services market in the conditions of COVID-19 distribution. *Economics. Finances. Law*, 2, 5-9. <https://doi.org/10.37634/efp.2021.2.1>
5. Гічова Н.Ю. Діагностика та підвищення економічної безпеки підприємства : автореф. дис ... канд. екон. наук : 08.00.04 : «Економіка та управління підприємствами». Дніпро, 2010. 20 с.
6. Пазєєва Г.М. Комплексна діагностика в забезпеченні економічної безпеки підприємств (на матеріалах транспортно – експедиційних підприємств України) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 21.04.02 : «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності» ; ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». Київ, 2017. 300 с.
7. Сак Т.В. Діагностування рівня економічної безпеки підприємства в умовах обмеженості інформації ; Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2015. № 3. С. 404-408.
8. Хлистун О.А. Формування системи діагностики та управління економічною безпекою підприємств агропродовольчої сфери : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 : «Економіка та управління підприємствами». – Харків, 2015. 21 с.
9. Кривов'язюк, І.В. Економічна діагностика : навчальний посібник. Київ, Центр учбової літератури, 2013. 456 с.
10. Туркоман Л.С. Роль і місце економічної діагностики в системі оцінки стану суб'єктів господарювання. *Економіка : наук. праці*. 2015. Вип. 96. С. 87-91.

References

1. Poltorak, A.S. (2022), "The development of insurance markets as a basis for ensuring the resilience of the systems of guaranteeing social and economic security of the regions", *Modern Economics*, vol. 34, pp. 82-89.
2. Honcharenko, A.S. Zachosova, N.V. and Koval, O.V. (2020), "Strategic

aspects of ensuring financial and economic security of insurance companies in the context of the development of insurance services competitive market”, *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho*, vol. 2, pp. 160-168, available at: http://eprints.cdu.edu.ua/4035/1/visnik2020-2_160-168.pdf (Accessed 14 February 2024).

3. Klapkiv, L.M. Klapkiv, Yu.M. and Svirskyi, V.S. (2020), *Finansovi ryzyky v diialnosti strakhovykh kompanii: teoretychni zasady, suchasni realii ta prahmatyzm upravlinnia* [Financial risks in the activities of insurance companies: theoretical foundations, modern realities and management pragmatism], Kushnir H.M., Ivano-Frankivsk, Ukraine.

4. Klapkiv, Y. and Svirskyi, V. (2021). “Problems of functioning of the insurance services market in the conditions of COVID-19 distribution”, *Economics. Finances. Law*, vol. 2, pp. 5-9.

5. Hichova, N.Iu. (2010) “Diagnostics and improvement of economic security of the enterprise”, Ph.D. Thesis, Economics and enterprise management, National Mining University, Dnipropetrovsk, Ukraine.

6. Pazieieva, H.M. (2017), “Comprehensive diagnostics in ensuring the economic security of enterprises (based on the materials of transport and forwarding enterprises of Ukraine)”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economic security of business entities, “KROK” University of Economics and Law, Kyiv, Ukraine.

7. Sak, T.V. (2015). “Diagnosis of the level of economic security of the enterprise in conditions of limited information”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomik*, vol. 3, pp. 404-408.

8. Khlystun, O.A. (2015), “Formation of a system of diagnostics and management of economic security of agro-food enterprises”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economic security of business entities, National Technical University of Agriculture named after P. Vasylenko, Kharkiv, Ukraine.

9. Kryvoviazuk, I.V. (2013), *Ekonomichna diahnostyka* [Economic diagnosis], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

10. Turkoman, L.S. (2015), “The role and place of economic diagnostics in the system of assessing the state of economic entities”, *Ekonomika : nauk. pratsi*, vol. 96. pp. 87-91.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2024 р.